

1. Ainevaldkond „Kunstiained“

1.1. Kunstipädevus

Kunstipädevus seostub kultuurilise teadlikkusega, hõlmates põhiteadmisi Eesti ja Euroopa kultuurisaavutustest ning maailma kultuurilise mitmekesisuse mõistmist. Kunstipädevus hõlmab oskust väljendada enda ideid mitmekesiste kunstiliste vahenditega ning väärtustada loomingulisi saavutusi visuaalsetes kunstides ja muusikas.

Kunstipädevusse kuuluvad:

- eneseväljendusoskus;
- isikupära teadvustamine;
- oskus uurida varasema kultuuripärandi varasalvi;
- valmisolek leida uusi lahendusi muutuvates oludes.

Põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab oma loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle; oskab kujundada oma arvamust ning väljendada oma emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb kunstide individuaal- ja koostööprojektides ning hindab lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- 4) märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib kultuurinähtusi ning oskab kriitilis-loominguliselt hinnata massi- ja süvakultuuri;
- 5) väärtustab, hoiab ning arendab Eesti kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, väärtustab maailmakultuuri mitmekesisust, otsib kultuurinähtuste seoseid teaduse, tehnoloogia ja majandusega nii minevikus kui ka tänapäeval.

1.2. Ainevaldkonna õppeained

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika.

Kunsti õpitakse 1.-8. klassini, 9. klassis õpitakse joonestamist.

Muusikat õpitakse 1.-9. klassini.

Kunstiainete nädalatundide jaotumine kooliastmeti.

I kooliaste

Kunst - 4,5 nädalatundi

Muusika - 6 nädalatundi

II kooliaste

Kunst - 3 nädalatundi

Muusika - 4 nädalatundi

III kooliaste

Kunst - 2 nädalatundi

Joonestamine – 1 nädalatund

Muusika - 3 nädalatundi

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstide valdkonna aineid ühendab tähelepanu pööramine loovuse ja eneseväljendusoskuse arenemisele ning tervikliku maailmapildi kujunemisele. Kunstidega tegelemise kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Oluline on mõtlemise paindlikkus ning avatus kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetavad toimetulekut kiiresti muutuvast ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab tundemaailma, intuiitvset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad teiste ainete valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitvse poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab loovalt läheneda probleemidele, väärtustab erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- 1) teadmised kunstidest (analüüs);
- 2) erinevate kunstide seostamine (süntees);
- 3) ainealane (verbaalne) keel;
- 4) loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);
- 5) kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- 6) oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
- 7) kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

1.4. Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Kunstide valdkond võimaldab kõiki üldpädevusi loomulikult lõimida igapäevasesse õppetöösse nii teooria kui ka praktika kaudu.

Väärtuspädevus. Kunstid rõhutavad kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi identiteedi osana. Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitletavate teemade, analüüsitavate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunste eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust.

Sotsiaalne pädevus. Kunstiainete uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, arutlused ja esitlused kujundavad koostöövalmidust ja üksteise toetamise väärtustamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjutatakse oma seisukohtade kaitsmist ning teiste arvamustest lugupidamist.

Enesemääratluspädevus. Loovülesannetes saadav pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut. Sihiks on integreerida noori nüüdisühiskonda ja toetada oma identiteedi väljendamist loomingus.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis võimaldab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes situatsioonides. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagaside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest, jms rääkimine, ulatudes lihtsast argikeelsest kirjeldusest ainespetsiifilise keelekasutuseni. Oma tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskuse kujunemist ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunstides referatiivsete ja uurimistöde koostamine eeldab teabetekstide mõistmist ning juhib kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (teksti, joonist, skeemi, tabelit, graafikut).

Matemaatikapädevuse arengut toetavad kunstides rakendatavad ülesanded, kus tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahendusteede üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi; samuti analüüsida kunstikategooriaid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrrelda ja liigitada erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutada sümboleid.

Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist toetavad kunstides individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ja probleemipõhised ülesanded ning õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaelu nähtustega. Kunstide valdkonnas on iseloomulik uuenduslike ja loovate lahenduste väärtustamine. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, leidlikult valides sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima, võtma vastutust tööde lõpuni viimise ja tulemuse eest.

1.5. Lõiming

1.5.1. Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisidega. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines, seega teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstide loomulik osa.

Kunstiainetes ja teiste ainevaldkondade seostamiseks on palju võimalusi.

1. Väärtushoiakute kujundamine ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine. Paljudes ainetes tutvutakse erinevate kultuuridega ning toetatakse kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi kujunemist (kunstid, eesti keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus).
2. Kattuvate või lähedaste mõistete kasutamine (kompositsioon, struktuur, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jm): kunstid, keeled ja kirjandus, tehnoloogia, kehaline kasvatus.
3. Ainete sisust lähtuvate seoste esiletoomine:
  - 1) sotsiaalainetest lähtudes vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;

- 2) emakeelest ja võõrkeeltest lähtudes arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; kirjandusest lähtudes vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;
  - 3) loodusainetest lähtudes teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;
  - 4) matemaatikast lähtudes arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid);
  - 5) käsitööst ja tehnoloogiast lähtudes arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);
  - 6) kehalisest kasvatuses lähtudes arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, mootorikat, reageerimiskiirust ja koordineerimist.
4. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid.

1.5.2. Läbivad teemad

Kunstiainete õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka kaasaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomingulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusikaüritustel ja õpilastööde näitustel.

Teemaga „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ seondub kunstides oma võimete ja huvide teadvustamine, nii ainespetsiifiliste kui ka üldisemate mõtlemis- ja tegutsemisstrateegiatega, sh õpioskuste omandamine. Tutvutakse kunstide mitmekülgsete väljunditega igapäevaelus ning kunstidega seotud elukutsetega.

Läbiv teema „Tehnoloogia ja innovatsioon“ on seotud kunstidele omaste praktiliste loovtegevustega, mille vältel kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist.

Läbiv teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“. Kunstides julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist.

Kunstiainetes teadvustatakse kunstitegevuste emotsionaalselt tasakaalustavat mõju, neist võivad alguse saada elu jooksul püsivad harrastused. See lõimub nii elukestva õppe põhimõtte teadvustamise kui ka läbiva teemaga „Tervis ja ohutus“.

Jälgitakse enda tervise ja ohutuse nõudeid tööprotsessis, suurt tähelepanu pööratakse erinevatele keskkondadele ja nende teadlikule kasutamisele. Kunstide eriline panus teemade „Keskkonna ja jätkusuutlik areng“ ning „Teabekeskond“ käsitlemisel on valdkondliku vaatenurga lisamine. See hõlmab mitmekülgseid oskusi nagu informatsiooni leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ja heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse küsimustega.

2. MUUSIKA

2.1. Üldalused

2.1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- 2) tunneb huvi muusika kui kunsti vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- 3) mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- 4) kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- 5) väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- 6) teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- 7) teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnasse.

2.1.2. Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilase individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse kaudu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika õppeaine koostisosad on:

- 1) laulmine;
- 2) pillimäng;
- 3) muusikaline liikumine;
- 4) omalooming;
- 5) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 6) muusikaline kirjaoskus;
- 7) õppekäigud.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste).

Muusika on aine, mille õpetuse osad on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses. Õppeaine koostisosad kattuvad muusikaliste tegevustega. Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete. Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse õppekavas sisalduva noodikirja lugemise oskust musitseerides. Õpilaste silmaringi ja muusikalise maitse kujundamiseks korraldatakse õppekäike (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse. Õpilaste üldkultuurilised teadmised põhinevad teadlikkusel kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende

rollist maailmas. See hõlmab teadmisi peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Korraldatakse kontserte oma koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning ürituste korraldamise kogemus.

Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilase emotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises.

Musitseerides arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ja koos musitseerimiseks ning loominguliseks eneseväljenduseks. Rühmas ja üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust ja emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilase enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Ühislaulmise ja koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse isamaa-armastust.

2.1.3. Õppetegevus

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda;
- 3) võimaldatakse õppida individuaalselt ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust;
- 5) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) laiendatakse õpikeskkonda: õppekäigud kontsertidele, teatritesse, muuseumidesse, looduskeskkonda, näitustele, raamatukogudesse jne;
- 7) kasutatakse mitmekesist ja tänapäevast õppemetoodikat;
- 8) planeeritakse tunniplaani osana koorilaulutunnid;
- 9) leitakse tunnivalise muusikaalase tegevuse võimalusi (solistid, ansamblid, orkestrid jm).

I kooliastme õppetegevused:

- 1) ühehäälnelne laulmine ja osalemine koolikooris;
- 2) meloodia laulmine käemärkide, rändnoodi, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
- 3) mänguuskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel, plokkflöödil või 6-keelsel väikekandelil;
- 4) kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- 5) muusikapala meeolelu väljendamine liikumise kaudu;
- 6) esinemisjulguse ja -oskuse arendamine;
- 7) muusika väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades;

8) õppekäigud, kontserdil, teatris ja muuseumis käimine jne.

I kooliastmes on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Lauldakse nii ühehäälselt *a cappella* kui ka saatega. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatradsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on kõigi õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus. Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Olulisel kohal on muusikaline liikumine: rahvatantsud ja laulumängud. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste esinemisostkust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid jm). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli.

II kooliastme õppetegevused:

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- 2) kahe- või kolmehäälsel laulmine koolikooris;
- 3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine laulude õppimisel;
- 4) pillimänguoskuste arendamine ja rakendamine erinevates pillikoosseisudes;
- 5) kuulatud muusikapalade iseloomustamine, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- 6) eri rahvaste tantsude karakteri väljendamine liikumises;
- 7) muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes;
- 8) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- 9) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (raamatukogud, muusikakoolid jne).

II kooliastme õpilasele omast teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Olulised tegevused on laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse *a cappella* ja saatega ühe- ja kahehäälselt, koolikooris kahe- ja kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid. Liikumistegevuse põhirõhk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste eneseväljendusostkust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Kuulamiskogemuse ja kontserdikultuuri kujundamiseks käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

III kooliastme õppetegevused:

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- 2) kahe- või kolmehäälsel laulmine koolikooris;

- 3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine, lauldes noodist lihtsamaid meloodiaid;
- 4) pillimänguoskuse rakendamine üksi ja koos musitseerides;
- 5) isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- 6) muusika meeleolu, stiili ja vormi väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest;
- 7) loominguliste ideede teostamiseks sobivate muusika väljendusvahendite leidmine ja kasutamine;
- 8) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- 9) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid jne).

III kooliastmes on tähelepanu keskmes iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning õpilaste muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, koolikooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtteid. Kuna selles vanuseastmes on suur huvi pop- ja rokkmuusika vastu, tuleks leida koolis ansambli mängu harrastamise võimalusi. Muusikat kuulates tähtsustub kuulud muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitut teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm) toetatakse õpilaste isikupärast esinemisvõimust. Et omandada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2.1.4. Hindamine

Õpitud muusika hinnates lähtutakse Ridala Põhikooli hindamisjuhendist.

Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele.

Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitud muusika oskusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust, tunnist osavõttu, hinnangut enese ja kaasõpilaste osalemisele ning saavutustele õppes. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetevuse osana koondhindamisel.

Õpitulemusi hinnatakse suuliste sõnaliste ning numbriliste hinnetega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

I kooliastmes hinnatakse peamiselt muusikalisi tegevusi: laulmist, pillimängu ja loovtegevusi. II ja III kooliastmes on suurem kaal muusikaliste teadmiste ning oskuste kasutamisel muusikalistes tegevustes.

2.2. I kooliaste

2.2.1. Õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
- 2) laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris; mõistab laulupeo tähendust;
- 3) laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislause;
- 4) laulab melodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 5) lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- 6) rakendab pillimängu kaasmängudes;
- 7) kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- 8) kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat;
- 9) väärtustab enese ja teiste loomingut.

2.2.2. Õpitulemused ja õppesisu

1.klass Muusika

2 ainetundi nädalas, 70 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Integratsioon/Lõimimine
1. Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> - laulab loomuliku kehahoiu ja hingamisega; - osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises; - lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust; - laulab melodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi; - laulab eakohaseid laste- ja mängulaule; - laulab eakohaseid teiste rahvaste laule; - laulab peast kooliastme ühislause: „Kevadel“, „Lapsed, tupp!“ „Eesti hümn“ (F.Pacius) jne;	Eesti keel Kunst
2. Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> - oskab mängida keha- ja rütmipille lihtsamates kaasmängudes.	Kehaline kasvatus
3. Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> - õpilane tunnetab ning väljendab muusika sisu ja meeleolu liikumise kaudu; - tantsib eakohaseid eesti laulu- ja ringmänge;	Kehaline kasvatus
4. Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> - loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha- ja rütmi-pillidel; - loob lihtsamaid liisusalme;	Eesti keel

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu	<ul style="list-style-type: none"> - eristab kuuldeliselt laulu ja pillilugu; - on tutvunud eesti rahvalauluga; - kirjeldab kuulatava muusikapala meeleolu; - väljendab muusika meeleolu kunstiliste vahenditega; 	Kunst Eesti keel
6. Muusikaline kirjaoskus	<ul style="list-style-type: none"> - mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: ta, ti-ti, ta-a, paus - mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> a. meetrum, takt, taktimõõt, kordamismärk, noodijoonestik, astmed, astmetrepp; b. koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor; c. muusikapala, salm, refrään, kaasmäng, eelmäng, vahemäng; d. rütm, meloodia, tempo, vaikselt, valjult, <i>piano</i>, <i>forte</i>; 	Eesti keel
7. Õppekäigud	<ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil. 	Eesti keel

2.klass Muusika

2 ainetundi nädalas, 70 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Integratsioon/Lõiming
1. Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> - laulab loomuliku kehahoiu ja hingamisega, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; - mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; - laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid); - laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; - laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tuppa“, „Teele, tee, kurekesed“, „Kevadel“ (Juba linnukesed ....), „Kevadpidu“ (Elagu kõik ....); 	
2. Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des ning iseseisvates palades; - väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu; 	
3. Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> - tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; - tantsib eesti laulu- ja ringmänge; 	Kehaline kasvatus
4. Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> - loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; - loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne; - kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks; 	Eesti keel
5. Muusika kuulamine ja muusikalugu	<ul style="list-style-type: none"> - on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); - eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat; - eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat; - on tutvunud eesti rahvalaule ja rahvapillidega (kannel, 	Eesti keel

	<p>lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill);</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; - väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; - seostab muusikapala selle autoritega; 	
6. Muusikaline kirjaoskus	<ul style="list-style-type: none"> - mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: <ul style="list-style-type: none"> - mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; - tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides; - mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes; - õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida; - mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: - meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana; - koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;- muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, <i>ostinato</i>, kaasmäng, eelmäng, vahemäng; - rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, <i>piano</i>, <i>forte</i>, fermaat; 	
7. Õppekäigud	<ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil; - kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara. 	Eesti keel

3.klass Muusika

2 ainetundi nädalas, 70 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Integratsioon/Lõiming
1. Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> - õpilane laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; - õpilane mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; - õpilane laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid); - õpilane laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; - laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tuppa“, „Teele, tee, kurekesed“, „Kevadel“ (Juba linnukesed ....), „Kevadpidu“ (Elagu kõik ....); 	
2. Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> - õpilane kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des ning iseseisvates palades; - õpilane on omandanud 6-keelse väikekandle esmased 	

	<p>mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides;</p> <ul style="list-style-type: none"> - õpilane väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu. 	
3. Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> - õpilane tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; - õpilane tantsib eesti laulu- ja ringmänge. 	
4. Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> - õpilane loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; - õpilane kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; - õpilane loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne; - õpilane kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks. 	
5. Muusika kuulamine ja muusikalugu	<ul style="list-style-type: none"> - on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); - eristab kuuldelselt laulu ja pillimuusikat; - eristab kuuldelselt marssi, valssi ja polkat; - on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill); - kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; - väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; - seostab muusikapala selle autoritega. 	
6. Muusikaline kirjaoskus	<ul style="list-style-type: none"> - mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: Õpilane: - mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: - mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; - tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides; - mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes; - õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida; - mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: - meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana; - koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor; - muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, <i>ostinato</i>, kaasmäng, eelmäng, vahemäng; - rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, <i>piano</i>, <i>forte</i>, fermaat; - laulurepertuaariga tutvustatakse märke <i>latern</i>, <i>segno</i>, <i>volt</i>; 	

7. Õppekäigud	<ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil; - kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara. 	
---------------	--	--

2.3. II kooliaste

2.3.1. Õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

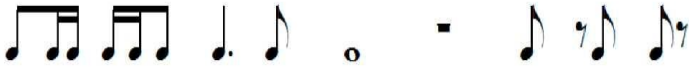
- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas.

2.3.2. Õppesisu

4.klass

2 ainetundi nädalas, 70 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Integratsioon
1. Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> - laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest; - seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g-G2; - rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; - laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; - laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kas tunned maad“ (J. Berad), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber); 	

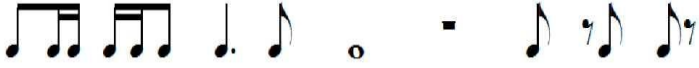
2. Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des ning iseseisvates palades; - rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle mänguvõtteid; seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; - kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi; 	
3. Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> - tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; - tantsib eesti laulu- ja ringmänge; - väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid. 	Kehaline kasvatus
4. Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> - loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; - kasutab improvisatsioonides astmemudeleid; - loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne; - kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist; 	
5. Muusika kuulamine ja muusikalugu	<ul style="list-style-type: none"> - kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; - kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni; - kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit; - tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi; - on tutvunud Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt; - iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; - teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega; 	
6. Muusikaline kirjaoskus	<ul style="list-style-type: none"> - mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: <ul style="list-style-type: none"> - mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides; - kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega); - mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g-G² tähendust ning kasutab neid musitseerides; - mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: - eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik; - vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret; - tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); 	

	<ul style="list-style-type: none"> - tempo, <i>andante</i>, <i>moderato</i>, <i>allegro</i>, <i>largo</i>, <i>ritenuto</i>, <i>dünaamika</i>, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, <i>pianissimo</i>, <i>fortissimo</i>, <i>crescendo</i>, <i>diminuendo</i>; - kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara. 	
7. Õppekäigud	<ul style="list-style-type: none"> - arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; - kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara. 	Eesti keel

5. klass

1 ainetund nädalas, 35 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Integratsioon
1. Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> - laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest; - seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g-G2; - rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; - laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; - laulab peast kooliastme ühislaulu: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kas tunned maad“ (J. Berad), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber); 	
2. Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des ning iseseisvates palades; - rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle mänguvõtteid; seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; - kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi; 	
3. Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> - tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; - tantsib eesti laulu- ja ringmänge; - väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid. 	Kehaline kasvatus
4. Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> - loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; - kasutab improvisatsioonides astmemudeleid; - loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne; - kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist; 	
5. Muusika kuulamine ja muusikalugu	<ul style="list-style-type: none"> - kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; - kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni; - kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit; - tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi; 	

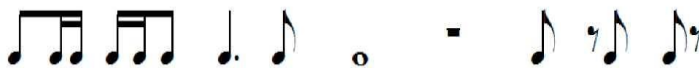
	<ul style="list-style-type: none"> - on tutvunud Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatraditsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt; - iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; - teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega; 	
6. Muusikaline kirjaoskus	<ul style="list-style-type: none"> - mõistab allolevate helivälitude, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: <ul style="list-style-type: none"> - mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid muusitseerides; - kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega); - mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g-G² tähendust ning kasutab neid muusitseerides; - mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> • eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud; • vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret; • tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); • tempo, <i>andante</i>, <i>moderato</i>, <i>allegro</i>, <i>largo</i>, <i>ritenuto</i>, <i>accelerando</i>, <i>dünaamika</i>, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, <i>pianissimo</i>, <i>fortissimo</i>, <i>crescendo</i>, <i>diminuendo</i>; • kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara. 	
7. Õppekäigud	<ul style="list-style-type: none"> - arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; - kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara. 	Eesti keel

6.klass

1 ainetund nädalas, 35 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Integratsioon
1. Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> - laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest; - seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g-G²; - rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; - laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; - laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), 	

	<p>„Eesti lipp" (E. Võrk), „Kas tunned maad" (J. Berad), „Kui Kungla rahvas" (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas" (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas" (eesti rahvalaul), „Püha öö" (F. Gruber);</p>	
2. Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des ning iseseisvates palades; - rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid; seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; - kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi; 	
3. Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> - tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; - tantsib eesti laulu- ja ringmänge; - väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid. 	Kehaline kasvatus
4. Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> - loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; - kasutab improvisatsiooni-des astmemudeleid; - loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne; - kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist; 	
5. Muusika kuulamine ja muusikalugu	<ul style="list-style-type: none"> - kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; - kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni; - kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit; - tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi; - on tutvunud Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt; - iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; - teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega; 	
6. Muusikaline kirjaoskus	<ul style="list-style-type: none"> - mõistab allolevate helivõtmete, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: <ul style="list-style-type: none"> - mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides; - kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega); - mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g-G² tähendust ning kasutab neid musitseerides; - mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C-a, G-e, F-d tähendust ning kasutab neid musitseerides; - mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> • eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, 	

	<p>absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud;</p> <ul style="list-style-type: none"> • vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon; • tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); • tempo, <i>andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo</i>; • kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara. 	
7. Õppekäigud	<ul style="list-style-type: none"> - arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; - kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara. 	Eesti keel

2.4. III kooliaste

2.4.1. Õpitulemused

Põhikooli lõpetaja:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
- 2) laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- 4) oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides; suhtub kohustetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 6) kasutab noodist laudes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- 8) väljendab oma arvamust kuuldu muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult;
- 9) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
- 10) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- 11) teab autoriõigusi ning sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi; huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus;
- 12) valdab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest ja võimalustest muusikat õppida;
- 13) kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes.

2.4.2. Õppesisu

7.klass

1 ainetund nädalas, 35 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Integratsioon
1. Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> - laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiu häälemurdeperioodil; - mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides; - kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes; - osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti; - laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmeäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; - laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Kalevite kants“ (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär); 	
2. Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des ning iseseisvates palades; - kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi; 	
3. Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> - tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; - väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid; 	Kehaline kasvatus
4. Oma-looming	<ul style="list-style-type: none"> - loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; - loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; - kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid); - loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne; - väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu; 	
5. Muusika kuulamine ja muusikalugu	<ul style="list-style-type: none"> - eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat; - eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi; - tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi; - on tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; - arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult; - tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis). 	
6. Muusikaline	<ul style="list-style-type: none"> - mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi 	

kirjaoskus	<p>tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust; - kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed); - mõistab helistike C-a, G-e, F-d (repertuaarist tulenevalt D-h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides; - teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt; - mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> • elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; • ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; • rondo, variatsioon, • pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika; - kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara. 	
7. Õppekäigud	<ul style="list-style-type: none"> - arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; - kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara. 	

8.klass

1 ainetund nädalas, 35 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Integratsioon
1. Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> - laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiu häälemurdeperioodil; - mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides; - kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes; - osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti; - laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; - laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Kalevite kants“ (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär); 	
2. Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>des ning iseseisvates palades; - rakendab musitseerides kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) 	

	<p>pillimängus;</p> <ul style="list-style-type: none"> - kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi; 	
3. Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> - tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; - väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid; 	
4. Oma-looming	<ul style="list-style-type: none"> - loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; - loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; - kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid); - loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne; - väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu; 	
5. Muusika Kuulamine ja muusikalugu	<ul style="list-style-type: none"> - kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust; - eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat; - eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi; - tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi; - on tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; - arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult; - tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis). 	
6. Muusikaline kirjaoskus	<ul style="list-style-type: none"> - mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: <div style="text-align: center;"> </div> <ul style="list-style-type: none"> - mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; - kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed); - mõistab helistike C-a, G-e, F-d (repertuaarist tulenevalt D-h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides; - teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt; - mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> • elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; • ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; • rondo, variatsioon, • pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika; - kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja 	

	oskussõnavara.	
7. Õppekäigud	<ul style="list-style-type: none"> - arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; - kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara. 	

9.klass

1 ainetund nädalas, 35 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Integratsioon
1. Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> - laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiu häälemurdeperioodil; - mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides; - kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes; - osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti; - laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; - laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa vals“ (R. Valgre), „Kalevite kants“ (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär); 	
2. Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des ning iseseisvates palades; - rakendab musitseerides kitarri lihtsamaid akordmänguvõtmeid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; - kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi; 	
3. Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> - tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; - väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid; 	
4. Oma-looming	<ul style="list-style-type: none"> - loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; - loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; - kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid); - loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne; - väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu; 	
5. Muusika kuulamine ja muusikalugu	<ul style="list-style-type: none"> - kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust; - eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat; - eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi; 	

	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi; - on tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; - arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult; - tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis). 	
6. Muusikaline kirjaoskus	<ul style="list-style-type: none"> - mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: <div style="text-align: center;"> </div> <ul style="list-style-type: none"> - mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; - kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed); - mõistab helistike C-a, G-e, F-d (repertuaarist tulenevalt D-h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides; - teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt; - mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> • elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; • ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; • rondo, variatsioon, • pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika; - kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara. 	
7. Õppekäigud	<ul style="list-style-type: none"> - arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; - kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara. 	

3. KUNST

3.1. Üldalused

3.1.1. Õppe- ja kasvatusesmärgid

Põhikooli kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid;
- 2) kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka

- igapäevases elus;
- 3) analüüsib kunstiteoseid ja visuaalset keskkonda, kasutades põhikoolis omandatud ainealast terminoloogiat, ning põhjendab oma arvamust;
  - 4) märkab esemelise keskkonna ja visuaalse meedia esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
  - 5) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
  - 6) seostab omavahel kunsti ning kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut ning mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt; teadvustab kultuurilist mitmekesisust.

Põhikooli lõpuks teadvustab õpilane kunsti rolli nii oma elus kui ka ühiskonnas ja orienteerub visuaalses keskkonnas.

3.1.2. Õppeaine kirjeldus

Kunstiõppe siht on omandada visuaalne haridus ning arendada mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises muutuv maailmas. Kunst võimaldab õpilasel tunnetada endas loojat ning toetab ettevõtlikku ellusuhtumist.

Aine õppimise osad on:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine;
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine;
- 3) mõtestamine ja refleksioon.

Oskuste kujunemine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti sidemetest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest. Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemi kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks.

Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele annavad aluse õppekäigud muuseumidesse ja galeriidesse. Kunstiajaloo näidete valikul lähtutakse üldisematest teemadest. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel.

3.1.3. Õppetegevused

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) võimaldatakse õppida üksi ja rühmas, kasutades erinevaid õppemeetodeid ning arvestades õpilaste erinevaid õpistiile;
- 3) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad õpilaste huvisid ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 4) kasutatakse mitmekesisest õpikeskkonda: ateljee, loodus- ja linnakeskkond, muuseumid, näitused, arvutiklass, virtuaalkeskond jne;
- 5) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid materjale ning töövahendeid;

- 6) seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist.

I kooliastmes on oluline mänguline, eksperimenteeriv ja uuriv käsitlus, mis toetab laste spontaanset eneseväljendust ning julgustab märkama ja vaatlema erinevaid nähtusi.

II kooliastmes tutvutakse teadlikumalt kunsti aluste ja kunstilooga ning luuakse sildu kunstiajaloo ja tänapäeva vahel. Pööratakse rohkem tähelepanu ümbritseva maailma edasiandmisele loomingulistes kunstitöodes. Õpilasi juhatakse ise valikuid tegema (tehnika, teemade valik jne) ning otsima pildimaterjali, et kasutada seda abivahendi või lähtekohana.

III kooliastmes omandatakse teoreetilisemal tasemel teadmisi kunsti nii märgilistest (sümbol, allegooria, tsitaat jne) kui ka vormilistest (värv, valgus ja vari, perspektiiv, kompositsioon jne) väljendusvahenditest. Loomingulistes töodes katsetatakse uusi meediume ning väljundeid; seatakse järjest rohkem endale ise ülesandeid; mängitakse vormielementide ja väljendusvahenditega teose isikupära ning sõnumi huvides. Teadlikumalt võetakse eeskujuks kunstiteoseid ja -stiile, analüüsitakse teoseid ning otsitakse visuaalset ja verbaalset infot. Kunsti käsitletakse visuaalse ning sotsiaalse keskkonna osana.

3.1.4. Hindamine

Hindamise eesmärgiks on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära. Õpilane peab teadma, mida hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata.

3.2. I kooliaste

3.2.1. I kooliastme õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 2) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;
- 3) leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;
- 4) kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
- 5) tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, käib kunstimuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid;
- 6) seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;
- 7) kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalses kui ka virtuaalses kultuuri- ja õppekeskkonnades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

3.2.2. Õpitulemused ja õppesisu

1.klass Kunst

2 ainetundi nädalas, 70 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming/ integratsioon
1. Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm).	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi; - tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi; 	Matemaatika
2. Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused.	<ul style="list-style-type: none"> - leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi; 	Loodusõpetus
3. Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (näit joonistamine, maalimine, trükkimine jne).	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab erinevaid joonistamise, maalimise töövõtteid; 	Tööõpetus
4. Pildilised jutustused: joonistus, maal.	<ul style="list-style-type: none"> - tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslaste töid; 	Eesti keel
5. Disain igapäevaelus.	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab erinevaid joonistamise töövõtteid ning tehnikaid; 	Tööõpetus
6. Turvaline ning keskkonnasäästlik tarbimine.	<ul style="list-style-type: none"> - väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid; 	
7. Kunstinäitused koolis ja kooli ümbruses.	<ul style="list-style-type: none"> - käib kooli kunstinäitustel ja oskab nähtut kirjeldada; 	
8. Lähieümbruse loodus ja ehituskunst.	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb lähieümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte; 	Loodusõpetus
9. Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meedia-keskkonnad.	<ul style="list-style-type: none"> - tuleb toime tuttavates õppekeskkondades; 	
10. Kunstiteoste, visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll ning mõju igapäevaelus.	<ul style="list-style-type: none"> - teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid. 	

2.klass Kunst

1 ainetund nädalas, 35 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming/ integratsioon
1. Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm).	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest; - katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi; 	Matemaatika Kultuurilugu
2. Inimeste, esemete ja	<ul style="list-style-type: none"> - leiab kujutatava kõige 	Eesti keel

looduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletõõtmine kujutamisel.	iseloomulikud jooned; -valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletõõtmiseks; -paneab tähele värvide koostõõju ja pildi kompositsiooni;	Tõõõpetus
3. Erinevate kunstitehnika materjalid, tõõvõtted ning -vahendid (näit joonistamine, maalimine, tõõkkimine, kollaaõ jne).	- kasutab erinevaid joonistamise, maalimise tõõvõtted jing tehnikad;	Kultuurilugu Tõõõpetus
4. Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon.	- kasutab erinevaid joonistamise ja maalimise tehnikaid;	Eesti keel Inimeseõõpetus Kultuurilugu
5. Disain igapäevaelus: tõõkis, tarbevorm, ruum ja ehitis keskkonnas. Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ning nende arvestamine kujundamisel.	- seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põõhimõõtteid;	Matemaatika Eesti keel Loodusõõpetus Inimeseõõpetus
6. Turvaline ning keskkonnasääõstlik tarbimine.	- väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põõhimõõtteid;	Loodusõõpetus Inimeseõõpetus
7. Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, ajaloolised kunstitehnikad ja materjalid	- käib kunstimuuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õõpitud ainemõõisteid;	Inimeseõõpetus Kultuurilugu Eesti keel
8. Lähiiõõbruse loodus ja ehituskunst.	- tunneb lähiiõõbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte	Loodusõõpetus Eesti keel
9. Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meedia-keskkonnad.	- tuleb toime tuttavates õõppekeskkondades;	Eesti keel Matemaatika
10. Kunstiteoste, visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll ning mõõju igapäevaelus.	- teadvustab meedia võõimalusi ja ohtusid.	Eesti keel Inimeseõõpetus Muusika

3.klass Kunst

I poolaastal 2 ainetundi nädalas, II poolaastal 1 ainetund nädalas, 50 ainetundi õõppeaastas

Õõppesisu	Õõpitulemused	Lõõiming/ integratsioon
1. Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm).	- tunneb rõõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest; - katsetab julgelt oma mõõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusid;	Eesti keel
2. Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletõõtmine kujutamisel.	- leiab kujutatava kõõige iseloomulikud jooned; - valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletõõtmiseks; - paneb tähele värvide koostõõju ja pildi kompositsiooni;	Loodusõõpetus
3. Erinevate kunstitehnika	- kasutab erinevaid joonistamise,	Tõõõpetus

materjalid, töövõtted ning -vahendid (näit joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, pildistamine, vormimine jne).	maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;	
4. Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.	- kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;	Eesti keel
5. Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ruum ja ehitis keskkonnas. Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ning nende arvestamine kujundamisel.	- seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;	Tööõpetus
6. Turvaline ning keskkonnasäästlik tarbimine.	- seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;	Loodusõpetus
7. Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, ajaloolised kunstitehnikad ja materjalid.	- käib kunstimuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid;	Eesti keel Kultuurilugu
8. Lähiümbruse loodus ja ehituskunst.	- tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte;	Loodusõpetus
9. Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meedia-keskkonnad.	- kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalses kui ka virtuaalses kultuuri- ja õppekeskkonnades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.	Arvutiõpetus
10. Kunstiteoste, visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll ning mõju igapäevaelus.	- kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalses kui ka virtuaalses kultuuri- ja õppekeskkonnades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.	Eesti keel

3.3. II kooliaste

3.3.1. Kooliastme õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;
- 2) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
- 3) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne);
- 4) analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes;
- 5) mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; peab silmas eesmärgipärasust,

- uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust;
- 6) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- 7) leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid;
- 8) märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas. Tegutseb eetiliselt ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas.

3.3.2. Õpitulemused ja õppesisu

4. klass Kunst

1 ainetund nädalas, 35 ainetundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming/ integratsioon
1. Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks.	<ul style="list-style-type: none"> - tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; - väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; - loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab; 	Eesti keel Ajalugu
2. Pildiruum. Kompositsiooni tasakaal ja koloriit. Liikumise kujutamine.	<ul style="list-style-type: none"> - valmistab ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi; - kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi. 	Matemaatika Loodusõpetus
3. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, foto tehnikad ning töövõtted.	<ul style="list-style-type: none"> - rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto); 	Loodusõpetus
4. Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.	<ul style="list-style-type: none"> - analüüsib nüüdiskunsti teoseid; - märkab erinevaid vorme ja sõnumeid; - leiab seoseid tänapäeva eluga; - mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; - peab silmas eesmärgi-pärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust. 	Eesti keel
5. Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.	<ul style="list-style-type: none"> - märkab erinevaid vorme ja sõnumeid; 	Eesti keel
6. Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis.	<ul style="list-style-type: none"> - mõistab kultuuriväärtuste ja kultuurikeskkonna kaitse olulisust; 	Ühiskonnaõpetus
7. Kunstiteose analüüs. Kunstiterminid.	<ul style="list-style-type: none"> - leiab infot kunsti-raamatutest; 	Eesti keel
8. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.	<ul style="list-style-type: none"> - märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; 	Eesti keel
9. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur.	<ul style="list-style-type: none"> - mõistab kultuuriväärtuste ja kultuurikeskkonna kaitse olulisust; 	Kultuurilugu
10. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri	<ul style="list-style-type: none"> - mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; - peab silmas eesmärgi-pärasust, uuenduslikkust, esteetilisust; 	Loodusõpetus

kaudu.	- tunnetab disini igapäeva elukeskkonnas;	
11. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju.	- arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas;	Arvutiõpetus
12. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.	- märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; - arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas; - tegutseb eetiliselt ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnades.	Tehnoloogiaõpetus Inimeseõpetus

5. klass Kunst

1 ainetund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming/ integratsioon
1. Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks.	- tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; - väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; - loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;	Eesti keel Ajalugu
2. Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. Liikumise kujutamine.	- valmistab ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi;	Matemaatika
3. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni, foto, video, digitaalgraafika ja animatsiooni tehnikad ning töövõtted.	- rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne);	
4. Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.	- analüüsib nüüdiskunsti teoseid; - märkab erinevaid vorme ja sõnumeid; - leiab seoseid tänapäeva eluga; - on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes.	Ajalugu
5. Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.	- märkab erinevaid vorme ja sõnumeid;	
6. Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas.	- analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes;	Ajalugu
7. Kunstiteose analüüs. Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.	- analüüsib ja võrdleb kunstiteost; - arutleb kunstiteoste üle; - külastab vähemalt ühte muuseumi või galeriid;	Eesti keel
8. Vormi ja funktsiooni seos,	- analüüsib nüüdiskunsti teoseid,	Eesti keel

traditsioon ja uuenduslikkus disainis.	märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes; - leiab infot kunsti-raamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid;	Arvutiõpetus
9. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur.	- mõistab kultuuriväärtuste ja kultuurikeskkonna kaitse olulisust;	Kultuurilugu
10. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.	- mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; - peab silmas eesmärgi-pärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust; - tunnetab disaini igapäeva elukeskkonnas;	Loodusõpetus
11. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju.	- arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas;	Arvutiõpetus
12. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.	- märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; - arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas; - tegutseb eetiliselt ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas.	Tehnoloogiaõpetus

6. klass Kunst

1 ainetund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming/ integratsioon
1. Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks.	- tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; - väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; - loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;	Eesti keel Ajalugu
2. Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. Liikumise kujutamine.	- valmistab ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi;	Matemaatika
3. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni, foto, video, digitaalgraafika ja animatsiooni tehnikad ning töövõtted.	- rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne);	Arvutiõpetus
4. Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.	- analüüsib nüüdiskunsti teoseid; - märkab erinevaid vorme ja sõnumeid; - leiab seoseid tänapäeva eluga; - on avatud erinevate kultuuriilmingute	Ajalugu

	suhtes.	
5. Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.	- märkab erinevaid vorme ja sõnumeid;	
6. Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas.	- analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes;	Ajalugu
7. Kunstiteose analüüs. Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.	- analüüsib ja võrdleb kunstiteost; - arutleb kunstiteoste üle; - külastab vähemalt ühte muuseumi või galeriid;	Eesti keel
8. Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis.	- analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes; - leiab infot kunsti-raamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid;	Eesti keel Arvutiõpetus Ajalugu
9. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur.	- mõistab kultuuriväärtuste ja kultuurikeskkonna kaitse olulisust;	Kultuurilugu
10. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.	- mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; - peab silmas eesmärgi-pärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust; - tunnetab disaini igapäeva elukeskkonnas;	Loodusõpetus
11. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju.	- arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas;	Arvutiõpetus
12. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.	- märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; - arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas; - tegutseb eetiliselt ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas.	Tehnoloogiaõpetus Arvutiõpetus

3.4. III kooliaste

3.4.1. Õpitulemused

Põhikooli lõpetaja:

- 1) tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid; loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi, esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid;
- 2) kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid.

- Kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas tehnoloogiavahendeid;
- 3) tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid. Võrdleb eri ajastute kunsti näiteid, kirjeldades ning mõtestades sõnumite, väljendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel;
  - 4) analüüsib looduslikke ja tehiskeskkondade objekte ning nendevahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist. Mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus;
  - 5) kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid, arutleb pildikeele kultuuriliste märkide üle;
  - 6) teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. Seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
  - 7) mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.

3.4.2. Õpitulemused ja õppesisu

7. klass Kunst

1 ainetund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming/ integratsioon
1. Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.	- tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid;	Eesti keel Ajalugu
2. Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid ja tehnika, sõnum ja kontekst. Väljendusvahendite vastavus idee, otstarbele ja sihtgrupile.	- loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostus-võimalusi; - esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid;	
3. Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne).	- kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid;	
4. Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus.	- tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid; - võrdleb eri ajastute kunsti;	Ajalugu Kultuurilugu
5. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, disain kui probleemilahendus.	- analüüsib looduslikke ja tehiskeskkondade objekte ning nendevahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist;	Loodusained
6. Arhitektuur ja disain Eestis ning rahvusvahelised suundumused. Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis.	- mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus; - kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid;	Eesti kultuurilugu Ajalugu

7. Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted. Eesti kunsti suurkujud ja teosed.	<ul style="list-style-type: none"> - teadvustab kunsti rolli ühiskonnas; - seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut; 	Eesti keel Arvutiõpetus
8. Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.	<ul style="list-style-type: none"> - mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis; 	
9. Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö.	<ul style="list-style-type: none"> - seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut. 	

8. klass Kunst

1 ainetund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming/ integratsioon
1. Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina. Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid ja tehnika, sõnum ja kontekst.	<ul style="list-style-type: none"> - tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid; - loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostus-võimalusi, esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid; 	
2. Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Sümbol, allegooria ja tsitaat kui sõnumikandjad. Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraheerimine, deformeerimine jne.	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid; 	Eesti keel
3. Mitmesugused kunstmaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne).	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid; 	
4. Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas tehnoloogia-vahendeid; 	Töö- ja tehnoloogiaõpetus. Arvutiõpetus.

5. Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, disain kui probleemi-lahendus.	- mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus;	
6. Arhitektuur ja disain Eestis ning rahvusvahelised suundumused.	- mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus;	
7. Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis. Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted.	- kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid, arutleb pildikeele kultuuriliste märkide üle;	Arvutiõpetus
8. Eesti kunsti suurkujud ja teosed. Erinevate kultuuride kunstiajaloo tuntumate teoste näiteid.	- tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid; - võrdleb eri ajastute kunsti näiteid, kirjeldades ning mõtestades sõnumite, väljendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel;	Eesti- ja maailma ajalugu
9. Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.	- analüüsib looduslike ja tehiskeskkondade objekte ning nende vahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist;	Loodusained
10. Kunst peegeldamas ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut. Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö.	- teadvustab kunsti rolli ühiskonnas; - seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut; - mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.	Infotehnoloogia, töö- ja tehnoloogiaõpetus.

9. klass Joonestamine

1 ainetund nädalas, 35 ainetundi õppeaastas

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Joonestamise õpetamisega taotletakse, et õpilane arendab ruumikujutusvõimet, mõtlemist, tähelepanu, graafilist kirjaoskust, loovust ja täpsust. Kasutab iseseisvalt joonestustehnilisi töövõtteid. Saab ülevaate joonestamisalase teabe rakendamise seotud elukutsetest ning kasutab joonestamise tundides omandatud teadmisi ja oskusi karjääri planeerimisel

Õppeaine kirjeldus

Joonestamisel on praktilise tähtsusega koht õpilase mõtlemise ja ruumikujutlusvõime arendamisel ning tehnika – ja tehnoloogiaalase graafilise kirjaoskuse kujunemisel. Õpilane saab ülevaate joonestamiseks vajalikust sõnavarast, teadmised ruumigeomeetriast ja oskused lahendada ülesandeid graafiliselt.

Õppetegevused

- Joonestamiseks vajaliku info saamine
- Ruumigeomeetriliste ülesannete graafiline lahendamine
- Joonestustöö planeerimine, teostamine ja vormistamine

Hindamine

Hindamise eesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet. Hindamisel on oluline tunnustada joonestustööde täpsust ja korrektsust ning loovat lähenemist.

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming
1. Joonistele esitatavad nõuded: <ul style="list-style-type: none"> • Normkiri • Joonte liigid • Jooniste formaadid • Kirjanurk ja raamjoon 	- Oskab vormistada joonist	Matemaatika
2. Geomeetrilised konstruktsioonid: <ul style="list-style-type: none"> • Paralleel- ja ristsirgete joonestamine • Sirglõigu ja ringjoone jaotamine osadeks 	- Teab joonestamise põhilisi töövõtteid, oskab joonestada paralleel- ja ristsirgeid ning jaotada sirglõiku ja ringjoont.	Matemaatika
3. Projekteerimine ja selle liigid: <ul style="list-style-type: none"> • Tsentraal- ja paralleelprojektsioonid • Ristprojektsioon 	- Teab erinevaid projektsioonide liike, oskab kasutada ristprojektsiooni.	
4. Mongeli meetodi olemus	- Teab Mongeli meetodi põhimõtet.	
5. Kaks ja kolmvaade	- Oskab joonestada kaks- ja kolmvaadet detailist.	
6. Aksonomeetria meetodid: <ul style="list-style-type: none"> • Ristisomeetria • Frontaalne kalddimeetria 	- Oskab detailist joonestada aksonomeetrilisi kujutisi.	
7. Geomeetrilised kehad:	- Teab ja tunneb erinevaid	Kunstiõpetus

<ul style="list-style-type: none"> • kaks- ja kolmvaated • pinnalaotused	geomeetrilisi kehi, oskab joonestada nendest vaateid ja pinnalaotusi.	
8. Sujuvühendid	- Teab sujuvühendite konstrueerimise põhimõtteid. Oskab kaarega ühendada sirgeid ja ringjooni.	Matemaatika
9. Ehitusjoonestamise alused 10. Plaanid ja vaated	- Oskab lugeda ehitusjooniseid, joonestada lihtsa suvemaja eskiisi.	Karjääriõpetus. Kunstiõpetus. Matemaatika.